

วิกฤตเศรษฐกิจไทย พ.ศ. 2540

วิกฤตการณ์ค่าเงิน (Currency Crisis)

เป็นวิกฤตการณ์ที่ประเทศถูกโจมตีค่าเงินจากนักเก็งกำไรค่าเงินทำให้ประเทศที่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ต้องลดค่าเงินลง เป็นเหตุ

ให้ธนาคารกลางต้องพยายามตรึงค่าเงินและต้องเสียทุนสำรองระหว่างประเทศ และต้องใช้นโยบายปรับอัตราดอกเบี้ยในประเทศให้อยู่ในระดับสูง เพื่อป้องกันเงินทุนไหลออกและป้องกันการถูกโจมตีค่าเงิน เช่น วิกฤตที่เกิดขึ้นในประเทศไทยปี 2540

วิกฤตการณ์ธนาคาร (Banking Crisis)

เป็นวิกฤตการณ์ที่ธนาคารพาณิชย์ประสบปัญหาสภาพคล่องอย่างรุนแรง หรือไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ ทำให้รัฐบาลต้องเข้ามาแทรกแซงให้ความช่วยเหลือ หรือเข้าไปยึดกิจการมาดำเนินการเอง

วิกฤตหนี้ระหว่างประเทศ (International debt Crisis)

เป็นวิกฤตการณ์ที่ประเทศไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ ไม่ว่าจะหนี้ภาครัฐหรือเอกชน

เศรษฐกิจไทยปี 2535-2538

1. เศรษฐกิจขยายตัวสูง ทั้งด้านอุตสาหกรรม คมนาคมขนส่ง ก่อสร้าง และการเงิน-การธนาคาร
2. ช่วงนั้นรัฐบาลมีเป้าหมายจะพัฒนาประเทศเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (Nics) (แต่ในที่สุดไม่สามารถทำได้เพราะวิกฤตปี 2540)
3. มีการเปิดเสรีทางการเงินระหว่างประเทศ (IBF: International Banking Facilities)

เศรษฐกิจไทยปี 2539

ปี 2539 เศรษฐกิจเริ่มชะลอตัว เนื่องจากการแข่งขันในตลาดโลก

เศรษฐกิจไทยปี 2540

ปี 2540 เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะด้านการเงินการคลัง

สาเหตุของวิกฤตเศรษฐกิจ ปี 2540

1. เกิดจากปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์ คือระบบกลไกเศรษฐกิจ และการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจที่ผิดพลาด
2. เกิดจากปัจจัยที่ไม่ใช่ทางเศรษฐศาสตร์

วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดจากปัจจัยด้านเศรษฐศาสตร์

1. การหดตัวของ การส่งออกและดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลในระดับสูง ซึ่งในปี 2539 การส่งออกของประเทศไทยขยายตัวไม่ถึง 1% เมื่อเทียบกับปี 2537 และปี 2538 ซึ่งขยายตัว 23 % และ 21% ตาม

เกี่ยวกับบล็อกนี้

วิกฤตเศรษฐกิจไทย พ.ศ. 2540 วิกฤตเศรษฐกิจไทย พ.ศ. 2540 โดย merveillesxx หมายถึง: เขียนขึ้นเมื่อ ก.ย. 2547 เพื่อทำส่งวิชา ศ.330 เศรษฐศาสตร์การเงินและการธนาคาร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วิกฤตเศรษฐกิจ แบ่งเป็นสามประเภท ได้แก่ วิกฤตค่าเงิน วิกฤตธนาคาร และวิกฤตหนี้ระหว่างประเทศ วิกฤตการณ์ค่าเงิน (Currency Crisis) เป็นวิกฤตการณ์ที่ประเทศถูกโจมตีค่าเงินจากนักเก็งกำไรค่าเงินทำให้ประเทศที่ใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ต้องลดค่าเงินลง เป็นเหตุให้ธนาคารกลางต้องพยายามตรึงค่าเงินและต้องเสียทุนสำรองระหว่างประเทศ และต้องใช้นโยบายปรับอัตราดอกเบี้ยในประเทศให้อยู่ในระดับสูง เพื่อป้องกันเงินทุนไหลออกและป้องกันการถูกโจมตีค่าเงิน เช่น วิกฤตที่เกิดขึ้นในประเทศไทยปี 2540 วิกฤตการณ์ธนาคาร (Banking Crisis) เป็นวิกฤตการณ์ที่ธนาคารพาณิชย์ประสบปัญหาสภาพคล่องอย่างรุนแรง หรือไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ ทำให้รัฐบาลต้องเข้ามาแทรกแซงให้ความช่วยเหลือ หรือเข้าไปยึดกิจการมาดำเนินการเอง วิกฤตหนี้ระหว่างประเทศ (International debt Crisis) เป็นวิกฤตการณ์ที่ประเทศไม่สามารถชำระหนี้คืนได้ ไม่ว่าจะหนี้ภาครัฐหรือเอกชน เศรษฐกิจไทยปี 2535-2538 1. เศรษฐกิจขยายตัวสูง ทั้งด้านอุตสาหกรรม คมนาคมขนส่ง ก่อสร้าง และการเงิน-การธนาคาร 2. ช่วงนั้น

ลำดับ การส่งออกที่ไม่ขยายตัวในปี 2539 ทำให้มีผลกระทบต่ออุปสงค์มวลรวม ส่งผลกระทบทางด้านจิตวิทยา และความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติ ในเรื่องปัญหาสภาพคล่องของทุนสำรองระหว่างประเทศและค่าเงิน เพราะประเทศไทยขาดดุลบัญชีเดินสะพัดมาตลอดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 และมีขนาดของการขาดดุลเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้นำไปสู่การโจมตีค่าเงินและเกิดวิกฤตสถาบันการเงินในที่สุด

2. การลงทุนเกินควร ซึ่งเป็นรากฐานของฟองสบู่

ซึ่งปัจจัยที่ทำให้มีการลงทุนมากเกินไปได้แก่ การเปิดเสรีทางการเงิน ทำให้ธุรกิจและสถาบันการเงิน สามารถกู้ยืมเงินจากต่างประเทศได้ ทำให้มีการขยายการลงทุนมากเกินไป อีกประการหนึ่ง เกิดจากการที่ราคาอสังหาริมทรัพย์ และ ตราสารทางการเงินต่าง ๆ มีราคาสูงขึ้นก่อให้เกิดอุปสงค์เพื่อเก็งกำไร และทำให้มีการลงทุนเพื่อผลิตสินค้าสนองตอบอุปสงค์เพื่อเก็งกำไร

3. ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ตกต่ำ ในช่วงปี 2530-2539

ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ไม่ว่าจะเป็นที่อยู่อาศัย อาคารสำนักงานสนามกอล์ฟ สวนเกษตร เติบโตอย่างมาก ในปี 2540 เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ เป็นผลมาจากการที่รัฐบาลอนุญาตให้มีธุรกรรมวิเทศธนกิจ (Bangkok International Banking Facilities : BIBF) ประกอบกับอัตราดอกเบี้ยในตลาดโลกต่ำกว่าในประเทศมาก จึงทำให้ผู้ประกอบการหันไประดมทุนจากต่างประเทศพร้อมกับระดมทุนในตลาดหลักทรัพย์ โหมการลงทุนในโครงการอสังหาริมทรัพย์ทั่วประเทศ และจากการที่ราคาอสังหาริมทรัพย์และที่ดินเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จึงก่อให้เกิดอุปสงค์เพื่อเก็งกำไร และดึงดูดให้ผู้ประกอบการสมัครเล่นหันมาทำธุรกิจประเภทนี้อย่างกว้างขวาง ซึ่งกล่าวได้ว่าภาคอสังหาริมทรัพย์เป็นภาคที่เกิดภาวะฟองสบู่

4. ดำเนินนโยบายเศรษฐกิจมหภาคที่ไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี 2540 อีกสาเหตุหนึ่งคือ การผิดพลาดในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจมหภาคในส่วนที่รับผิดชอบโดยธนาคารแห่งประเทศไทย คือ การใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่และปล่อยให้เงินทุนเคลื่อนย้ายเสรี โดยขาดการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ ผลดีของระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ คือ ช่วยให้มีการควบคุมเสถียรภาพด้านราคา แต่มีผลเสียต่อดุลบัญชีเดินสะพัด กล่าวคือ การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ ในขณะที่ระดับเงินเฟ้อในประเทศปรับตัวสูงขึ้น เท่ากับว่ารัฐบาลช่วยให้ราคาสินค้านำเข้าได้เปรียบในการแข่งขันกับสินค้าในประเทศ ทำให้ประสิทธิภาพของนโยบายการเงินในการควบคุมปริมาณเงินด้อยลง กล่าวคือตั้งแต่ประเทศไทยเปิด BIBF ในปี 2536 มีเงินทุนไหลเข้ามาในประเทศจำนวนมาก ทำให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจเพิ่มสูงขึ้น ธนาคารแห่งประเทศไทย พยายามดูดซับปริมาณเงินที่มากเกินไป โดยการขายพันธบัตรการดำเนินนโยบายเช่นนี้ทำให้อัตราดอกเบี้ยภายในประเทศที่สูงอยู่แล้ว ไม่ลดลง ซึ่งเป็นปัจจัยให้มีการนำเงินทุนเข้ามามากยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดขบวนการเศรษฐกิจฟองสบู่ในที่สุด

5. ค่าเงินบาท

ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องนำเงินทุนสำรองเงินตราต่างประเทศ 24,000 ล้านดอลลาร์ มาใช้เพื่อปกป้องเงินบาท (ทุนสำรองที่นำมาใช้ปกป้องค่าเงินบาทปี 2540 เท่ากับ 2/3 ของทุนสำรองที่ประเทศมีอยู่) และรัฐบาลต้องขอกู้เงินจาก IMF จำนวน 17,200 ล้านดอลลาร์เพื่อชดเชยทุนสำรองฯ

วิกฤตนี้ยังเผยแพร่ไปยังประเทศอื่นในเอเชียตะวันออกด้วย จนได้รับชื่อว่า “ต้มยำกุ้งดิซีส”

วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดจากปัจจัยที่ไม่ใช่เศรษฐศาสตร์

รัฐบาลมีเป้าหมายจะพัฒนาประเทศเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (Nics) (แต่ในที่สุดไม่สามารถทำได้เพราะวิกฤตปี 2540) 3. มีการเปิดเสรีทางการเงินระหว่างประเทศ (IBF: International Banking Facilities) เศรษฐกิจไทยปี 2539 ปี 2539 เศรษฐกิจเริ่มชะลอตัวเนื่องจากการแข่งขันในตลาดโลก เศรษฐกิจไทยปี 2540 ปี 2540 เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะด้านการเงินการคลัง

สาเหตุของวิกฤตเศรษฐกิจ ปี 2540 1. เกิดจากปัจจัยทางเศรษฐศาสตร์ คือ ระบบกลไกเศรษฐกิจ และการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจที่ผิดพลาด 2. เกิดจากปัจจัยที่ไม่ใช่ทางเศรษฐศาสตร์ วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดจากปัจจัยด้านเศรษฐศาสตร์ 1. การหดตัวของ การส่งออกและดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลในระดับสูง ซึ่งในปี 2539 การส่งออกของประเทศไทยขยายตัวไม่ถึง 1% เมื่อเทียบกับปี 2537 และปี 2538 ซึ่งขยายตัว 23 % และ 21% ตามลำดับ การส่งออกที่ไม่ขยายตัวในปี 2539 ทำให้มีผลกระทบต่ออุปสงค์มวลรวม ส่งผลกระทบทางด้านจิตวิทยา และความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างชาติ ในเรื่องปัญหาสภาพคล่องของทุนสำรองระหว่างประเทศและค่าเงิน เพราะประเทศไทยขาดดุลบัญชีเดินสะพัดมาตลอดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 และมีขนาดของการขาดดุลเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้นำไปสู่การโจมตีค่าเงินและเกิดวิกฤตสถาบันการเงินในที่สุด 2. การลงทุนเกินควร ซึ่งเป็นรากฐานของฟองสบู่ ซึ่งปัจจัยที่ทำให้มีการลงทุน

1. พฤติกรรมของธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุน

1.1 การจัดหาแหล่งเงินทุนและการบริหารสินเชื่อที่ไม่มีประสิทธิภาพ

นับตั้งแต่รัฐบาลอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุนทำธุรกรรม BIBF (วิเทศธนกิจ) แต่แทนที่สถาบันการเงินจะระดมเงินทุนจากเงินฝากภายในประเทศ กลับนิยมกู้เงินจากต่างประเทศมาปล่อยกู้ในประเทศ เพราะอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในต่างประเทศอยู่ในระดับต่ำและต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก รวมทั้งไม่ต้องกังวลเรื่องความเสี่ยงจากการผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนพฤติกรรมของสถาบันการเงินดังกล่าวทำให้สัดส่วนหนี้ต่อทุนอยู่ในระดับสูง ทำให้เกิดความเสี่ยงในการบริหารสภาพคล่อง และเกิดความเสี่ยงในเรื่องอัตราแลกเปลี่ยน ประกอบกับสถาบันการเงิน ปล่อยสินเชื่อกระจุกตัวอยู่ในตลาดที่มีสภาพฟองสบู่ในระดับสูง คือ ตลาดอสังหาริมทรัพย์และตลาดหุ้น ดังนั้น เมื่อเกิดวิกฤตในตลาดอสังหาริมทรัพย์และตลาดหุ้น จึงมีผลกระทบต่อสภาพคล่องของสถาบันการเงิน รวมทั้งนำไปสู่การสะสมหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสถาบันการเงินในที่สุด

1.2 พฤติกรรมของผู้บริหารสถาบันการเงินที่มีการบริหารงานในลักษณะที่คอร์รัปชัน

โดยการช่วยเหลือญาติพี่น้องหรือนักการเมืองด้วยการให้สินเชื่อในกลุ่ม ผู้บริหาร ญาติ ธุรกิจ ในเครือมากเกินไป หรือให้สินเชื่อในโครงการที่มีผลตอบแทนต่ำ การตกแต่งบัญชี หรือการสร้างลูกหนี้ปลอม

2. พฤติกรรมการระดมทุนของธุรกิจ เกิดขึ้นเนื่องจากมีความผิดพลาดในการระดมทุน

คือมีการกู้มาก จากทั้งในและนอกประเทศ ทำให้สัดส่วนหนี้สินต่อทุนสูง ทำให้ธุรกิจมีความเสี่ยงสูง นอกจากนี้ธุรกิจยังได้นำเงินกู้มาลงทุนในโครงการที่ให้ผลตอบแทนระยะยาว ธุรกิจบางธุรกิจ เช่น อสังหาริมทรัพย์กู้เงินจากต่างประเทศมาลงทุนในโครงการที่ให้ผลตอบแทนเป็นสกุลภายในประเทศ โดยไม่มีการประกันความเสี่ยงจากการผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน เพราะเชื่อมั่นว่าธนาคารแห่งประเทศไทยจะยึดมั่นกับระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ สภาพการณ์ดังกล่าวทำให้บริษัทอยู่ในสภาพความเสี่ยงสูง โดยเฉพาะเมื่อการส่งออกหดตัว ความเชื่อมั่นของนักลงทุนและเจ้าหนี้ต่างประเทศลดลง จึงทำให้ธุรกิจล้มละลายนำไปสู่ภาวะฟองสบู่แตกในที่สุด

3. ธนาคารแห่งประเทศไทยบกพร่องในการกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน

การเปิดเสรีทางการเงินโดยให้สถาบันการเงินสามารถกู้เงินจากต่างประเทศได้ง่าย ดังนั้นธนาคารแห่งประเทศไทยต้องมีระบบการตรวจสอบสถาบันการเงินในการปล่อยสินเชื่อที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ประชาชนขาดศรัทธาในรัฐบาล

ผลกระทบของวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540

ผลกระทบโดยรวม

1. เศรษฐกิจประเทศแย่มาก
 - คนว่างงานเพิ่ม (ปี 2541 มี 1.13 ล้านคน)
 - รายได้ต่อหัวลดลง
2. การพัฒนาประเทศช้ากว่าที่เคยคาดไว้
3. สวัสดิการทางสังคมน้อยลง

ผลกระทบในด้านต่างๆ

1. ด้านเศรษฐกิจ

มากเกินไปได้แก่ การเปิดเสรีทางการเงิน ทำให้ธุรกิจและสถาบันการเงินสามารถกู้ยืมเงินจากต่างประเทศได้ ทำให้มีการขยายการลงทุนมากเกินไป อีกประการหนึ่ง เกิดจากการที่ราคาอสังหาริมทรัพย์ และ ตราสารทางการเงินต่าง ๆ มีราคาสูงขึ้นก่อให้เกิดอุปสงค์เพื่อเก็งกำไร และทำให้มีการลงทุนเพื่อผลิตสินค้าสนองตอบอุปสงค์เพื่อเก็งกำไร 3. ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ตกต่ำ ในช่วงปี 2530-2539 ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ไม่ว่าจะเป็นที่อยู่อาศัย อาคารสำนักงานสนามกอล์ฟ สวนเกษตร เต็มโตอย่างมาก ในปี 2540 เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ เป็นผลมาจากการที่รัฐบาลอนุญาตให้มีธุรกรรมวิเทศธนกิจ (Bangkok International Banking Facilities : BIBF) ประกอบกับอัตราดอกเบี้ยในตลาดโลกต่ำกว่าในประเทศมาก จึงทำให้ผู้ประกอบการหันไประดมทุนจากต่างประเทศพร้อมกับระดมทุนในตลาดหลักทรัพย์ โหมการลงทุนในโครงการอสังหาริมทรัพย์ทั่วประเทศ และจากการที่ราคาอสังหาริมทรัพย์และที่ดินเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จึงก่อให้เกิดอุปสงค์เพื่อเก็งกำไร และดึงดูดให้ผู้ประกอบการสมัครเล่นหันมาทำธุรกิจประเภทนี้อย่างกว้างขวาง ซึ่งกล่าวได้ว่าภาคอสังหาริมทรัพย์เป็นภาคที่เกิดภาวะฟองสบู่ 4. ตำนินนโยบายเศรษฐกิจมหภาคที่ไม่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปี 2540 อีกสาเหตุหนึ่งคือ การผิดพลาดในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจมหภาคในส่วนที่รับผิดชอบโดยธนาคารแห่งประเทศไทย คือ การใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยน

บริษัทต่างๆไม่ว่าจะเป็นขนาดใหญ่ ขนาดกลาง หรือขนาดเล็ก ได้รับผลกระทบโดยถ้วนหน้า จากสาเหตุอำนาจซื้อที่ลดลงของประชาชน และด้วยสาเหตุนี้เองที่ส่งผลลูกโซ่ต่อการผลิตและการซื้อที่ลดลงอย่างต่อเนื่องอัดโนมิตี แม้ว่าวิกฤตครั้งนี้จะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในภาพรวม แต่ผลเสียหายที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาประเทศมากที่สุดคือผลกระทบกับธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งเป็นภาคการผลิตที่เป็นแกนและหัวใจหลักของขบวนการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจให้มีการเจริญเติบโตจากภายใน อันจะส่งผลต่อเนื่องสู่การเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน

นอกจากปัญหาการล้มละลายหรือการปิดกิจการของภาคธุรกิจทุกขนาดแล้ว ปัญหาหนึ่งให้เห็นได้ชัดมาจาก วิกฤตเศรษฐกิจปี พ.ศ.2540 คือ ปัญหาการว่างงานทั้งจากสาเหตุการถูกปลดออกจากการเป็นพนักงานบริษัท และปัญหาการไม่มีตลาดแรงงานรองรับนักเรียนนักศึกษาจบใหม่ อย่างไรก็ตามในช่วงภาวะวิกฤตเศรษฐกิจยังมีธุรกิจบางประเภทที่ได้รับผลดี หรือได้รับผลกระทบน้อยมากจากปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ เช่น ธุรกิจการเงินขนาดเล็ก

เมื่อพิจารณาในระดับมหภาคจะพบว่าวิกฤต 2540 ได้ส่งผลกระทบต่อภาคคลังของประเทศ คือ การเก็บภาษีอากรได้น้อยลง ซึ่งได้ส่งผลต่อเนื่องสู่การใช้จ่ายภาครัฐเพื่อกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้น้อยลงตามไปด้วย

2. ด้านสังคม

ในด้านสังคม เป็นที่ทราบกันดีว่าหลังจากเกิดปัญหาวิกฤต 2540 คนไทยโดยเฉพาะระดับกลางและระดับล่างมีคุณภาพชีวิตที่ลดลงเป็นอย่างมาก เกิดภาวะข้าวยากหามาแก่ง จำนวนคนจนมีสูงขึ้น ความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายรายได้มีมากขึ้น ตลอดจนปัญหาด้านการศึกษาและปัญหาด้านสาธารณสุขก็ได้มีมากขึ้นเป็นเงาตามตัว

3. ด้านการเกษตร

- ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจน้อย แต่จะได้ผลกระทบจากภาวะธรรมชาติ และราคาพืชผลมากกว่า
- ได้เปรียบเพราะเงินบาทอ่อนตัว ราคาผลผลิตเกษตรไทยเลยดูถูกลง ทำให้ส่งออกได้มากขึ้น
- ชนบทที่ไปทำงานนอกภาคเกษตร กลับมาทำเกษตรมากขึ้น
- แต่การพัฒนาเกษตรยังมีปัญหาด้านงบประมาณ ราคาปุ๋ยจากต่างประเทศสูงขึ้น ปรากฏการณ์เอลนีโญ และปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม

4. เหมืองแร่

- การผลิตแร่เชื้อเพลิง เช่น ก๊าซธรรมชาติ ขยายตัว
- การผลิตยิปซัม หินปูน ลิกไนต์ ที่ใช้ในการก่อสร้างลดลงอย่างมาก

5. ด้านอุตสาหกรรม

- วัตถุดิบและดอกเบี้ยจากต่างประเทศราคาแพง (ค่าเงินบาทลด)
- ทั้งอุตสาหกรรมภายในและส่งออกชะลอตัวหมด โดยเฉพาะด้านยานยนต์ และอุปกรณ์ขนส่ง หมวดยาสูบ (เกิดจากเพิ่มภาษีสรรพสามิต)
- ด้านสิ่งทอขยายตัวน้อย เพราะอยู่ในช่วงปรับการผลิตมาเป็นเครื่องจักรที่มีราคาสูง
- ค่าแรงแพงกว่าประเทศคู่แข่ง คือ จีน อินโดเนเซีย เวียดนาม

คงที่และปล่อยให้เงินทุนเคลื่อนย้ายเสรี โดยขาดการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ ผลดีของระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ คือ ช่วยให้มีการควบคุมเสถียรภาพด้านราคา แต่มีผลเสียต่อดุลบัญชีเดินสะพัด กล่าวคือ การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ ในขณะที่ระดับเงินเฟ้อในประเทศปรับตัวสูงขึ้น เท่ากับว่ารัฐบาลช่วยให้ราคาสินค้านำเข้าได้เปรียบในการแข่งขันกับสินค้าในประเทศ ทำให้ประสิทธิภาพของนโยบายการเงินในการควบคุมปริมาณเงินด้อยลง กล่าวคือ ตั้งแต่ประเทศไทยเปิด BIBF ในปี 2536 มีเงินทุนไหลเข้ามาในประเทศจำนวนมาก ทำให้ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจเพิ่มสูงขึ้น ธนาคารแห่งประเทศไทย พยายามดูดซับปริมาณเงินที่มากเกินไป โดยการขายพันธบัตรการดำเนินนโยบายเช่นนี้ทำให้อัตราดอกเบี้ยภายในประเทศที่สูงอยู่แล้ว ไม่ลดลง ซึ่งเป็นปัจจัยให้มีการนำเงินทุนเข้ามามากยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดขบวนการเศรษฐกิจฟองสบู่ในที่สุด 5. ค่าเงินบาท ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องนำเงินทุนสำรองเงินตราระหว่างประเทศ 24,000 ล้านดอลลาร์ มาใช้เพื่อปกป้องเงินบาท (ทุนสำรองที่นำมาใช้ปกป้องค่าเงินบาทปี 2540 เท่ากับ 2/3 ของทุนสำรองที่ประเทศมีอยู่) และรัฐบาลต้องขอกู้เงินจาก IMF จำนวน 17,200 ล้านดอลลาร์เพื่อชดเชยทุนสำรองฯ วิกฤตนี้ยังเผยแพร่ไปยังประเทศอื่นในเอเชีย ตะวันออกด้วย จนได้รับชื่อว่า “ต้มยำกุ้งดีซีส” วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดจากปัจจัยที่ไม่ใช่เศรษฐกิจศาสตร์ 1. พฤติกรรมของธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุน 1.1 การจัดหาแหล่งเงินทุนและการบริหารสิน

6. การก่อสร้าง - ลดลงอย่างมาก
7. การค้า - ลดลงอย่างมาก
8. ด้านบริการ - การท่องเที่ยววนารายได้เข้าประเทศไทยจำนวนมาก

แนวทางของรัฐบาลในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ ปี 2541

1. รัฐเพิ่มงบประมาณขาดดุล
2. เร่งอุปสงค์ โดยเพิ่มสินเชื่อมากขึ้น
3. เปิดและจูงใจให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนเพิ่มขึ้น เช่น
 - ให้สัญชาติไทยแก่ผู้เข้ามาลงทุน
 - ปรับกฎหมายถือที่ดินของคนต่างด้าว
 - ออก พรบ.ประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว
 - ผ่อนปรนด้านภาษี
4. เร่งอุปทานโดยเพิ่มการผลิต โดยเฉพาะด้านเกษตร อุตสาหกรรมขนาดเล็ก-ขนาดกลาง (SMEs) และการท่องเที่ยว
5. สร้างงาน – ด้านบริการและก่อสร้างสาธารณูปโภคของรัฐ
6. เพิ่มการส่งออก และลดการนำเข้า
7. แก้ไขสภาพคล่องของสถาบันการเงิน
8. มีการจัดตั้งบริษัท TAMC (บริษัทบริหารสินทรัพย์แห่งชาติ) เพื่อแก้ปัญหา NPL

ปี 2541 ดุลการค้าไทยเริ่มเกินดุล เพราะการชะลอตัวด้านการนำเข้าสินค้าทุนและสินค้าอุปโภคบริโภคแบบฟุ่มเฟือย

แนวทางของรัฐบาลในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ ปี 2542

1. แก้ไขระบบการเงิน – แก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) เช่น ประมูลขายสินทรัพย์ของลูกหนี้ธนาคาร
2. ใช้มาตรการการคลังกระตุ้นเศรษฐกิจ
3. เน้นความสำคัญของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น
4. ปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมให้เป็นแบบครบวงจร
5. เพิ่มบทบาทของเอกชนมากขึ้น
6. แก้ไขปัญหาว่างงาน

สถานการณ์ปัจจุบัน

- รัฐบาลภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ดร. ทักษิณ ชินวัตร ดำเนินการบริหารประเทศด้วยระบบ “บูรณาการ”, “พัฒนาเศรษฐกิจไทยแบบยั่งยืน” และ “แปลงทรัพย์สินเป็นทุน”
- ภายหลังอุบัติเหตุการณ์เดือนกันยายน 2544 ฝ่ายทุกขทรรศน์ (Pessimists) ที่มองเห็นความยืดเยื้อของภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจก่อนเดือนกันยายน 2544 วงวิชาการเศรษฐศาสตร์ถกเถียงกันว่า ระบบเศรษฐกิจอเมริกันเผชิญกับภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจแล้วหรือยัง แต่เมื่อ World Trade Center ถูกถล่ม นักเศรษฐศาสตร์พากันมีสมมติฐานในการให้คำทำนายในทิศทางเดียวกันว่า ระบบเศรษฐกิจอเมริกันและระบบเศรษฐกิจโลก (รวมถึงประเทศไทย) มีอาจหลีกเลี่ยงภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจได้อย่างแน่นอน วิวาทะประเด็นเดียวที่มีอยู่ก็คือ ภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นครั้งนี้ยืดเยื้อยาวนานเพียงใด

เชื่อที่ไม่มีประสิทธิภาพ นับตั้งแต่รัฐบาลอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุนทำธุรกรรม BIBF (วิเทศนกิจ) แต่แทนที่สถาบันการเงินจะระดมเงินทุนจากเงินฝากภายในประเทศ กลับนิยมกู้เงินจากต่างประเทศมาปล่อยกู้ในประเทศ เพราะอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในต่างประเทศอยู่ในระดับต่ำและต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก รวมทั้งไม่ต้องกังวลเรื่องความเสี่ยงจากการผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนพหุคูณของสถาบันการเงินดังกล่าวทำให้สัดส่วนหนี้ต่อทุนอยู่ในระดับสูง ทำให้เกิดความเสี่ยงในการบริหารสภาพคล่อง และเกิดความเสียหายในเรื่องอัตราแลกเปลี่ยน ประกอบกับสถาบันการเงิน ปล่อยสินเชื่อกระจุกตัวอยู่ในตลาดที่มีสภาพฟองสบู่ในระดับสูง คือ ตลาดอสังหาริมทรัพย์และตลาดหุ้น ดังนั้น เมื่อเกิดวิกฤตในตลาดอสังหาริมทรัพย์และตลาดหุ้น จึงมีผลกระทบต่อสภาพคล่องของสถาบันการเงิน รวมทั้งนำไปสู่การสะสมหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของสถาบันการเงินในที่สุด 1.2 พฤติกรรมของผู้บริหารสถาบันการเงินที่มีการบริหารงานในลักษณะที่คอร์รัปชัน โดยการช่วยเหลือญาติพี่น้องหรือนักการเมืองด้วยการให้สินเชื่อในกลุ่ม ผู้บริหาร ญาติ ธุรกิจในเครือมากเกินไป หรือให้สินเชื่อในโครงการที่มีผลตอบแทนต่ำ การตกแต่งบัญชี หรือการสร้างลูกหนี้ปลอม 2. พฤติกรรมการระดมทุนของธุรกิจ เกิดขึ้นเนื่องจากมีความผิดพลาดในการระดมทุน คือมีการกู้มากจากทั้งในและนอกประเทศ ทำให้สัดส่วนหนี้สินต่อทุนสูง ทำให้ธุรกิจมีความเสี่ยงสูง นอกจากนี้ธุรกิจยังได้นำเงินกู้มาลง

- กลุ่มสุขทรรศน์ (Optimists) เชื่อว่า การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจจะเป็นไปอย่างรวดเร็ว อย่างช้าที่สุดในช่วงปลายปี 2545 ระบบเศรษฐกิจอเมริกันจะสามารถฟื้นตัวได้ ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลอเมริกันดำเนินนโยบายเศรษฐกิจมหภาคแบบขยายตัว (Expansionary Macroeconomic Policy) ทั้งนโยบายการคลัง (ด้วยการอัดฉีดรายจ่ายรัฐบาลและการลดภาษีอากร) และนโยบายการเงิน (ด้วยการลดอัตราดอกเบี้ย) กล่าวโดยสรุปก็คือ การฟื้นตัวของระบบเศรษฐกิจอเมริกันจะเป็นไปดุจอักษร V และช่วยจุดระบบเศรษฐกิจโลกให้พ้นจากภาวะถดถอยด้วย

- 25 สิงหาคม 2547 คณะกรรมการนโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทยขึ้นอัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืนพันธบัตรระยะ 14 วันหรืออาร์/พี นับว่าเป็นวันประวัติศาสตร์อีกวันหนึ่งสำหรับเศรษฐกิจของประเทศไทยเพราะเป็นการส่งสัญญาณออกมาว่าหลังจากเกิดวิกฤตการณ์เศรษฐกิจเมื่อปี พ.ศ. 2540 ที่เรียกกันว่า “ต้มยำกุ้งดีซีส” รัฐบาลและธนาคารแห่งประเทศไทยได้ใช้นโยบายดอกเบี้ยต่ำเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจมานาน บัดนี้ประเทศไทยเริ่มจะเข้าสู่ยุค “ดอกเบี้ยขาขึ้น” แล้ว

เอกสารอ้างอิง

1. เอกสารประกอบการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องเศรษฐกิจไทยปี 2535-2542 โดย กิตติวุฒิ เจริญศิริวัฒน์
2. <http://www.mis.nu.ac.th/nec/index.php>
3. http://www.nesdb.go.th/news/yearend/YearEnd46/data/data03_1.doc
4. http://www.thaisnews.com/report_detail.php?reportid=2115
5. http://se-ed.net/thaiarticles/2001_11_22.html
6. <http://yvalor.riy.ac.th/~pwasana/data/crisis.html>

ทุนในโครงการที่ให้ผลตอบแทนระยะยาว ธุรกิจบางธุรกิจ เช่น อสังหาริมทรัพย์กู้เงินจากต่างประเทศมาลงทุนในโครงการที่ให้ผลตอบแทนเป็นสกุลภายในประเทศ โดยไม่มีการประกันความเสี่ยงจากการผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน เพราะเชื่อมั่นว่าธนาคารแห่งประเทศไทยจะยึดมั่นกับระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ สภาพการณ์ดังกล่าวทำให้บริษัทอยู่ในสภาพความเสี่ยงสูง โดยเฉพาะเมื่อการส่งออกหดตัว ความเชื่อมั่นของนักลงทุนและเจ้าหนี้ต่างประเทศลดลง จึงทำให้ธุรกิจล้มละลายนำไปสู่ภาวะฟองสบู่แตกในที่สุด 3. ธนาคารแห่งประเทศไทยบกรองในการกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน การเปิดเสรีทางการเงินโดยให้สถาบันการเงินสามารถกู้เงินจากต่างประเทศได้ง่าย ดังนั้นธนาคารแห่งประเทศไทยต้องมีระบบการตรวจสอบสถาบันการเงินในการปล่อยสินเชื่อที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 4. ประชาชนขาดศรัทธาในรัฐบาล ผลกระทบของวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 ผลกระทบโดยรวม 1. เศรษฐกิจประเทศแย่มาก - คนว่างงานเพิ่ม (ปี 2541 มี 1.13 ล้านคน) - รายได้ต่อหัวลดลง 2. การพัฒนาประเทศช้ากว่าที่เคยคาดไว้ 3. สวัสดิการทางสังคมน้อยลง ผลกระทบในด้านต่างๆ 1. ด้านเศรษฐกิจ บริษัทต่างๆไม่ว่าจะเป็นขนาดใหญ่ ขนาดกลาง หรือขนาดเล็ก ได้รับผลกระทบโดยถ้วนหน้า จากสาเหตุอำนาจซื้อที่ลดลงของประชาชน และด้วยสาเหตุนี้เองที่ส่งผลลูกโซ่ต่อการผลิตและการซื้อที่ลดลงอย่างต่อเนื่องอัตโนมัติ แม้ว่าวิกฤตครั้งนี้จะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจใน

ภาพรวม แต่ผลเสียหายที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศมากที่สุดคือผลกระทบต่อธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก ซึ่งเป็นภาคการผลิตที่เป็นแกนและหัวใจหลักของขบวนการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจให้มีการเจริญเติบโตจากภายใน อันจะส่งผลต่อเนื่องสู่การเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ปัญหาการล้มละลายหรือการปิดกิจการของภาคธุรกิจทุกขนาดแล้ว ปัญหาหนึ่งที่ได้เห็นได้ชัดมากจากวิกฤตเศรษฐกิจปี พ.ศ.2540 คือ ปัญหาการว่างงานทั้งจากสาเหตุการถูกปลดออกจากความเป็นพนักงานบริษัท และปัญหาการไม่มีตลาดแรงงานรองรับนักเรียนนักศึกษาจบใหม่ อย่างไรก็ตามในช่วงภาวะวิกฤตเศรษฐกิจยังมีธุรกิจบางประเภทที่ได้รับผลดี หรือได้รับผลกระทบน้อยมากจากปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ เช่น ธุรกิจการเงินขนาดเล็ก เมื่อพิจารณาในระดับมหภาคจะพบว่า วิกฤต 2540 ได้ส่งผลกระทบต่อภาวการณ์คลังของประเทศ คือ การเก็บภาษีอากรได้น้อยลง ซึ่งได้ส่งผลต่อเนื่องสู่การใช้จ่ายภาครัฐเพื่อกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้น้อยลงตามไปด้วย 2. ด้านสังคม ในด้านสังคม เป็นที่ทราบกันดีว่าหลังจากเกิดปัญหาวิกฤต 2540 คนไทยโดยเฉพาะระดับกลางและระดับล่างมีคุณภาพชีวิตที่ลดลงเป็นอย่างมาก เกิดภาวะข้าวยากหมากแพง จำนวนคนจนมีสูงขึ้น ความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายรายได้มีมากขึ้น ตลอดจนปัญหาด้านการศึกษาและปัญหาด้านสาธารณสุขก็ได้มีมากขึ้นเป็นเงาตามตัว 3. ด้านการเกษตร - ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจน้อย แต่จะได้ผลกระทบจาก

ภาวะธรรมชาติ และราคาพืชผลมากกว่า
- ได้เปรียบเพราะเงินบาทอ่อนตัว ราคา
ผลผลิตเกษตรไทยเลยถูกลง ทำให้ส่ง
ออกได้มากขึ้น - ชนบทที่ไปทำงานนอก
ภาคเกษตร กลับมาทำเกษตรมากขึ้น -
แต่การพัฒนาเกษตรยังมีปัญหาด้านงบ
ประมาณ ราคาปุ๋ยจากต่างประเทศสูงขึ้น
ปรากฏการณ์เอลนีโญ และปัญหาสิ่ง
แวดล้อมเสื่อมโทรม 4. เหมืองแร่ - การ
ผลิตแร่เชื้อเพลิง เช่น ก๊าซธรรมชาติ
ขยายตัว - การผลิตยิปซัม หินปูน
ลิกไนต์ ที่ใช้ในการก่อสร้างลดลงอย่าง
มาก 5. ด้านอุตสาหกรรม - วัตถุดิบและ
ดอกเบี้ยจากต่างประเทศราคาแพง (ค่า
เงินบาทลด) - ทั้งอุตสาหกรรมภายใน
และส่งออกชะลอตัวหมด โดยเฉพาะ
ด้านยานยนต์ และอุปกรณ์ขนส่ง หมวด
ยาสูบ (เกิดจากเพิ่มภาษีสรรพสามิต) -
ด้านสิ่งทอขยายตัวน้อย เพราะอยู่ในช่วง
ปรับการผลิตมาเป็นเครื่องจักรที่มีราคา
สูง - ค่าแรงแพงกว่าประเทศคู่แข่ง คือ
จีน อินโดเนเซีย เวียดนาม 6. การก่อสร้าง - ลดลงอย่างมาก 7. การค้า - ลด
ลงอย่างมาก 8. ด้านบริการ - การท่องเที่ยว
มีแนวโน้มรายได้เข้าประเทศไทยจำนวน
มาก แนวทางของรัฐบาลในการแก้ปัญหา
เศรษฐกิจ ปี 2541 1. รัฐเพิ่มงบประมาณ
ขาดดุล 2. เร่งอุปสงค์ โดยเพิ่ม
สินเชื่อมากขึ้น 3. เปิดและจูงใจให้ต่าง
ชาติเข้ามาลงทุนเพิ่มขึ้น เช่น - ให้
สัญชาติไทยแก่ผู้เข้ามาลงทุน - ปรับ
กฎหมายถือที่ดินของคนต่างด้าว - ออก
พรบ. ประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว -
ผ่อนปรนด้านภาษี 4. เร่งอุปทานโดย
เพิ่มการผลิต โดยเฉพาะด้านเกษตร อุตสาหกรรมขนาดเล็ก-ขนาดกลาง

(SMEs) และการท่องเที่ยว 5. สร้างงาน – ด้านบริการและก่อสร้างสาธารณูปโภคของรัฐ 6. เพิ่มการส่งออก และลดการนำเข้า 7. แก้ไขสภาพคล่องของสถาบันการเงิน 8. มีการจัดตั้งบริษัท TAMC (บริษัทบริหารสินทรัพย์แห่งชาติ) เพื่อแก้ปัญหา NPL ปี 2541 ดุลการค้าไทยเริ่มเกินดุล เพราะการชะลอตัวด้านการนำเข้าสินค้าทุนและสินค้าอุปโภคบริโภคแบบฟุ่มเฟือย แนวทางของรัฐบาลในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ ปี 2542 1. แก้ไขระบบการเงิน – แก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) เช่น ประมูลขายสินทรัพย์ของลูกหนี้ธนาคาร 2. ใช้มาตรการการคลังกระตุ้นเศรษฐกิจ 3. เน้นความสำคัญของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น 4. ปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมให้เป็นแบบครบวงจร 5. เพิ่มบทบาทของเอกชนมากขึ้น 6. แก้ไขปัญหาว่างงาน สถานการณ์ปัจจุบัน - รัฐบาลภายใต้การนำของ พ.ต.ท.ดร. ทักษิณ ชินวัตร ดำเนินการบริหารประเทศด้วยระบบ “บูรณาการ”, “พัฒนาเศรษฐกิจไทยแบบยั่งยืน” และ “แปลงทรัพย์สินเป็นทุน” - ภายหลังจากอุบัติการณ์เดือนกันยายน 2544 ฝ่ายทศวรรษ (Pessimists) ที่มองเห็นความยืดเยื้อของภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจ ก่อนเดือนกันยายน 2544 วงวิชาการเศรษฐศาสตร์ถกเถียงกันว่า ระบบเศรษฐกิจอเมริกันเผชิญกับภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจแล้วหรือยัง แต่เมื่อ World Trade Center ถูกถล่ม นักเศรษฐศาสตร์พากันมีสมานฉันท์ในการให้คำทำนายในทิศทางเดียวกันว่า ระบบเศรษฐกิจอเมริกันและระบบเศรษฐกิจโลก (รวมถึงประเทศไทย) มีอาจหลัก

เสียงภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจได้อย่าง
แน่นอน วิวาทะประเด็นเดียวที่มีอยู่ก็คือ
ภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นครั้ง
นี้ยืดเยื้อยาวนานเพียงใด - กลุ่มสุข
ทรรศน์ (Optimists) เชื่อว่า การฟื้นตัว
ทางเศรษฐกิจจะเป็นไปอย่างรวดเร็ว
อย่างช้าที่สุดในช่วงปลายปี 2545 ระบบ
เศรษฐกิจอเมริกันจะสามารถฟื้นตัวได้
ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลอเมริกันดำเนิน
นโยบายเศรษฐกิจมหภาคแบบขยายตัว
(Expansionary Macroeconomic
Policy) ทั้งนโยบายการคลัง (ด้วยการ
อัดฉีดรายจ่ายรัฐบาลและการลดภาษี
อากร) และนโยบายการเงิน (ด้วยการลด
อัตราดอกเบี้ย) กล่าวโดยสรุปก็คือ การ
ฟื้นตัวของระบบเศรษฐกิจอเมริกันจะเป็น
ไปดุจอักษร V และช่วยจุดระบบ
เศรษฐกิจโลกให้พ้นจากภาวะถดถอย
ด้วย - 25 สิงหาคม 2547 คณะกรรมการ
นโยบายการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย
ไทยขึ้นอัตราดอกเบี้ยตลาดซื้อคืน
พันธบัตรระยะ 14 วันหรืออาร์/พี นับว่า
เป็นวันประวัติศาสตร์อีกวันหนึ่งสำหรับ
เศรษฐกิจของประเทศไทยเพราะเป็น
การส่งสัญญาณออกมาว่าหลังจากเกิด
วิกฤตการณ์เศรษฐกิจเมื่อปี พ.ศ. 2540
ที่เรียกกันว่า “ต้มยำกุ้งดีซีส” รัฐบาลและ
ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ใช้นโยบาย
ดอกเบี้ยต่ำเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจมานาน
บัดนี้ประเทศไทยเริ่มจะเข้าสู่ยุค
“ดอกเบี้ยขาขึ้น” แล้ว เอกสารอ้างอิง 1.
เอกสารประกอบการเรียนวิชาสังคม
ศึกษา เรื่องเศรษฐกิจไทยปี 2535-2542
โดย กิตติวุฒิ เจริญศิริวัฒน์ 2.
[http://www.mis.nu.ac.th
/nec/index.php](http://www.mis.nu.ac.th/nec/index.php) 3.

http://www.nesdb.go.th/news/yearend/YearEnd46/data/data03_1.doc 4.
http://www.thaisnews.com/report_detail.php?reportid=2115 5.
http://se-ed.net/thaiarticles/2001_11_22.html 6.
<http://yalor.riy.ac.th/~pwasana/data/crisis.html>